

Aan

Minister

nota

Stand van zaken investeringsimpuls verkeersveiligheid

TER BESLISSING

Datum

4 november 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/257833

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Beslistermijn

15 november 2022

Bijlage(n)

Nvt

Aanleiding

Het Rijk heeft tot 2030 € 500 mln. beschikbaar om een impuls te geven aan de verkeersveiligheid van het onderliggend wegennet. Dit geld wordt in verschillende tranches uitgegeven (op basis van 50% cofinanciering). Op 1 oktober 2022 is de aanvraagprocedure voor de 2^e tranche gesloten (€ 100 mln. beschikbaar). Zowel de 1^e als de 2^e tranche richten zich op bewezen effectieve infrastructurele maatregelen. Daarnaast is binnen de investeringsimpuls verkeersveiligheid € 50 mln. gereserveerd voor vernieuwende verkeersveiligheidsmaatregelen, bijvoorbeeld projecten gericht op gedrag en technologische ontwikkelingen. In deze nota wordt ingegaan op de:

1. uitkomst van de 2^e tranche;
2. voorgestelde focus van de € 50 mln. voor vernieuwende verkeersveiligheidsmaatregelen.

Geadviseerd besluit

1. Door de gekozen verdeelsleutel is het budget van de 2^e tranche niet helemaal uitgeput. U wordt gevraagd akkoord te gaan met het doorschuiven van de resterende middelen naar een 3^e tranche (voorzien in 2024).
2. U wordt gevraagd akkoord te gaan met het richten van de middelen voor vernieuwende verkeersveiligheidsmaatregelen (€ 50 mln.) op fietsveiligheid. Dit mede gezien het huidige aantal ongevallen bij fietsers en de prognoses voor de (nabije) toekomst. Tevens wordt u gevraagd akkoord te gaan met het openlaten van de mogelijkheid om deze middelen ook in te zetten voor onderwerpen waarvoor IenW niet primair verantwoordelijk is, maar die wel van invloed zijn op de verkeersveiligheid van fietsers zoals handhaving.

Kernpunten

1. Uitkomst aanvraagprocedure van de 2^e tranche

Tot en met 1 oktober 2022 konden medeoverheden een aanvraag indienen voor een rijksbijdrage aan een groot aantal bewezen effectieve infrastructurele verkeersveiligheidsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld het verbreden van fietspaden en de aanleg van veilige oversteekplaatsen. Iets meer dan 260 overheden hebben een aanvraag ingediend. Dit zijn er meer dan bij de 1^e tranche (200 aanvragen). Ondanks dat het aantal aanvragen de verwachting overtreft, zal het plafond van de regeling (€ 100 mln.) niet worden gehaald. Het beschikbare budget is, met instemming van de medeoverheden, vooraf verdeeld op basis van km wegen in beheer. Echter niet alle overheden hebben een aanvraag ingediend of het maximale budget benut waar ze volgens de verdeelsleutel een beroep op konden

doen. De 2^e tranche wordt, net zoals de 1^e tranche, geëvalueerd. Daarbij zal ook worden gekeken naar de vraag waarom gemeenten geen aanvraag hebben gedaan. Medeoverheden konden ondersteuning aanvragen bij het opstellen van risicoanalyses en uitvoeringsagenda's. Hiervoor heeft IenW een ondersteuningstraject ingericht.

Tentatieve inschatting is dat er ongeveer € 18 mln. resteert. Eind november – wanneer alle aanvragen zijn beoordeeld - is dit duidelijk. Voor deze resterende middelen zijn drie opties:

- De regeling onder dezelfde voorwaarden verlengen. Deze optie zou vooral medeoverheden soelaas kunnen bieden die nu geen aanvraag hebben ingediend omdat ze meer tijd nodig hadden voor het doen van een aanvraag. Deze signalen hebben wij echter niet ontvangen.
- Een nieuwe regeling (onder andere voorwaarden) opstellen voor de resterende middelen. Deze optie kost tijd en betekent behoorlijke administratieve lasten zowel voor het Rijk als de medeoverheden, voor een relatief beperkt bedrag.
- De overgebleven middelen doorschuiven naar de 3^e tranche.

Wij adviseren u de laatste optie. Een 3^e tranche is voorzien in 2024. Deze tranche wordt dan opgehoogd met de overgebleven middelen van de 2^e tranche. Begin 2023 wordt, in samenspraak met de medeoverheden, gestart met de uitwerking van de 3^e tranche zodat deze zo spoedig mogelijk in 2024 opengesteld kan worden.

2. Vernieuwende maatregelen verkeersveiligheid

Over de inzet van de middelen uit de investeringsimpuls verkeersveiligheid zijn bestuurlijke afspraken gemaakt¹. Onderdeel van deze afspraken is dat er 10% van de € 500 mln. beschikbaar is voor vernieuwende maatregelen, zoals bijvoorbeeld gedragsmaatregelen of technologische ontwikkelingen. De afgelopen periode is, in samenspraak met de medeoverheden, bezien op welke wijze deze middelen zo doeltreffend mogelijk ingezet kunnen worden.

Daarbij is één doelgroep nadrukkelijk naar voren gekomen: de fietsers². Fietsers zijn de grootste groep onder de verkeersslachtoffers. In 2020 kwamen er 229 fietsers om het leven en waren er ca. 14.000 ernstig gewonden onder de fietsers. Tevens valt bij deze groep de grootste negatieve ontwikkeling te verwachten in de (nabije) toekomst. In de Integrale Mobiliteitsanalyse 2021³ is de verwachting dat het aantal verkeersgewonden zal verdubbelen richting 2050, voornamelijk onder de leeftijd van ouderen (65+) en onder fietsers, bromfietsers en snorfietsers op het onderliggend wegennet. Tegelijkertijd draagt fietsen bij aan maatschappelijke doelstellingen, zoals gezondheid, bereikbaarheid, klimaat en leefbaarheid. Voorgesteld wordt dan ook om de middelen voor vernieuwende maatregelen te richten op fietsveiligheid. Door te richten op deze doelgroep ontstaat focus in de aanpak.

Daarbij wordt ingezet op een integrale aanpak: maatregelen gericht op zowel de verkeersdeelnemer (bijv. ontwikkeling van apps of digitale ondersteuning bij educatie zoals inzet van het computerspel Minecraft), voertuig (bijv. fietsinnovaties die helpen de balans te houden) als infrastructuur (bijv.

Datum

4 november 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/257833

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

Nvt

¹ Kamerstuk 29398, nr. 827

² Fietsers wordt breed gedefinieerd > fietspadgebruikers, zoals bakfietsen, snorfietsen en e-bikes.

³ Integrale Mobiliteitsanalyse 2021

vernieuwingen in de vormgeving van infrastructuur zoals het voorrangsplein). Binnen een integrale aanpak kunnen ook maatregelen passen waarvoor IenW niet primair aan de lat staat maar die wel van invloed zijn op de verkeersveiligheid van fietsers, bijvoorbeeld maatregelen gericht op (innovatieve) handhaving of in het domein van zorg en welzijn (bijv. om ouderen langer veilige mobiel te houden). Voorgesteld wordt om deze maatregelen ook onderdeel te laten uitmaken van de aanpak. Overigens kan het uiteraard zo zijn dat de maatregelen ook effect hebben op andere doelgroepen dan fietsers, zoals bijv. voetgangers.

De komende periode wordt bekeken of en hoe het volgende instrumentarium kan worden uitgewerkt:

- Subsidieregeling voor (samenwerkingsverbanden van) marktpartijen, onderzoeksorganisaties, kennisinstellingen en/of andere partijen om vernieuwende maatregelen te ontwikkelen, uit te voeren en te evalueren. Als eerste stap wordt begin 2023 een uitvraag gedaan naar mogelijke kansrijke maatregelen waarvoor een rijksbijdrage behulpzaam zou zijn.
- SPUK (specifieke uitkering) voor medeoverheden om de integrale aanpak te bevorderen, bijvoorbeeld het stimuleren van gedragsmaatregelen in samenhang met geplande infrastructurele maatregelen. Bekeken wordt of samenloop met de 3^e tranche mogelijk is (voorzien in 2024). Dit om de administratieve lasten zo veel mogelijk te beperken.
- Verder brengen van maatregelen waar landelijke regie van nut is, zoals het aanjagen van landelijk dekkende navigatietoepassingen en gedragsinterventies. Het ontsluiten van data, het genereren van nieuwe data en het verspreiden van opgedane kennis.

Bewezen effectieve infrastructurele maatregelen vallen buiten de scope, deze worden al gestimuleerd via de andere tranches van de investeringsimpuls verkeersveiligheid. Ook moeten maatregelen effect hebben op de verkeersveiligheid van het onderliggend wegennet (focus van de investeringsimpuls verkeersveiligheid). Daarnaast is de inzet om versnippering zo veel mogelijk voorkomen en te richten op maatregelen die naar verwachting een duurzame impact hebben/opgeschaald kunnen worden. Monitoring zal plaatsvinden op de effecten van de maatregelen.

Krachtenveld

Over de investeringsimpuls verkeersveiligheid vindt regelmatig overleg plaats met VNG, IPO en de Vervoerregio's. De verwachting is dat zij kunnen instemmen met het doorschuiven van de overgebleven middelen van de 2^e tranche naar de 3^e tranche. Deze partijen kunnen zich (ambtelijk) vinden in de focus op fietsveiligheid voor de middelen voor vernieuwende verkeersveiligheidsmaatregelen. Wel zien zij graag vaart in het wegzetten van het geld. Hier wordt aan gewerkt. Een plan van aanpak wordt besproken met de medeoverheden.

Toelichting

Financiële overwegingen

Voor de investeringsimpuls verkeersveiligheid is € 500 mln. beschikbaar tot 2030. In 2020 is € 165 mln. uitgekeerd naar de medeoverheden. Voor de 2^e tranche is € 100 mln. beschikbaar. Een derde tranche is voorzien voor 2024. Deze tranches richten zich op bewezen infrastructurele maatregelen. Daarnaast is € 50 mln. beschikbaar om vernieuwende maatregelen op het gebied van verkeersveiligheid te stimuleren.

Datum

4 november 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/257833

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

Nvt

Communicatie

Indien u akkoord bent met de focus van de middelen voor vernieuwende maatregelen op fietsveiligheid, dan nemen wij dit mee in de Kamerbrieven tbv het Commissiedebat Verkeersveiligheid van 6 december 2022 (Kamerbrief motie Geurts, Kamerbrief fietsveiligheid, verzamelbrief). Hierover zullen wij de medeoverheden, voorafgaand aan het Commissiedebat, informeren.

Er stond een bestuurlijk overleg gepland met IPO, VNG, Vervoerregio's en Unie van Waterschappen om o.a. over de investeringsimpuls verkeersveiligheid te spreken. Dit bestuurlijk overleg wordt verplaatst in verband met een nieuw ingepland Commissiedebat. Een nieuwe datum is naar verwachting binnenkort beschikbaar.

Voorgesteld wordt dat u in 2023 een werkbezoek aflegt aan een wegbeheerder die een rijksbijdrage heeft ontvangen in het kader van de 2^e tranche van de investeringsimpuls verkeersveiligheid. De resultaten van de 2^e tranche worden verwerkt in een infographic.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Niet van toepassing.

Datum

4 november 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/257833

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Wonen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

Nvt